

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14 listopada 2014 roku powód D. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratora Okręgowego w Łodzi i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W.:

- kwoty 200.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 28 października 2014 roku do dnia zapłaty,

- kwoty 378.879 zł z tytułu odszkodowania z ustawowymi odsetkami od kwoty 133.879 zł od dnia 28 października 2014 roku do dnia zapłaty i od kwoty 245.000 zł od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty,

Powód wniósł nadto o zasądzenie na swoją rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania pozwu pełnomocnik powoda podał, iż w dniu 23 listopada 2001 roku, w ramach wykonywanych obowiązków funkcjonariusza celnego, złożył w Delegaturze Urzędu Ochrony Państwa w Ł. zawiadomienie o przestępstwie nadużycia służbowego przez Kierownika PC w S. oraz innych celników - w trakcie odpraw celnych dochodziło na Posterunku Celnym w S. do szeregu nieprawidłowości polegających na bezkrytycznym przyjmowaniu przez funkcjonariuszy celnych dokumentów odpraw towarów sprowadzanych z krajów D. Wschodu, Indonezji i Tajwanu, które to dokumenty mogą zawierać nieprawdziwe dane. Zawiadomienie powoda o przestępstwie dało asumpt do wszczęcia postępowania przygotowawczego prowadzonego przez (...) w Ł. pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Łodzi, w czasie którego w dniu 25 września 2002 roku doszło do pierwszych zatrzymań celników z Posterunku Celnego w S.. Powód w dniu 14 października 2002 roku telefonicznie został wezwany do Delegatury (...) w Ł., gdzie szantażem i grożąc tymczasowym aresztowaniem starano się go skłonić do przyznania się do tego o co pomawiają go R. S. i P. U., ale z tych czynności nie został sporządzony żaden protokół ani zapis urzędowy. Groźby i szantaż pod jego adresem powtórzyły się podczas kolejnej bytności w Delegaturze (...) w Ł., kiedy to była przesłuchiwana jego żona R. S. (2). Te dwa incydenty negatywnie odbiły się na stanie zdrowia powoda – na skutek silnego stresu pojawiły się u niego objawy cukrzycy. W dniu 10 grudnia 2002 roku, po uprzednim zatrzymaniu powód D. S. został postawiony w stan podejrzenia pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. art. 228 § 3 i § 5 k.k. w zw. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 §2 k.k. i art. 12 k.k. . Zarzuty nie miały żadnego wsparcia w materiale dowodowym, były oparte na podstawie spreparowanych protokołów R. S. i P. U., którzy obciążyli powoda i innych celników. Po ogłoszeniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów powód nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów i odmówił składania wyjaśnień, w dalszym postępowaniu negował swoje sprawstwo i winę, przedstawiał dowody swojej niewinności. Postawienie zarzutów w postępowaniu karnym skutkowało zawieszeniem powoda z dniem 10 grudnia 2002 roku w wykonywaniu obowiązków służbowych i obniżeniem wynagrodzenia o 50% oraz oddaniem go pod dozór policji z zakazem opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu. Natomiast w związku ze skierowaniem w dniu 30 kwietnia 2003 roku aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej powód został zwolniony ze służby celnej z dniem 31 sierpnia 2003 roku. Przez okres półtora roku powód pozostawał bez pracy (dopiero w dniu 14 lutego 2005 roku podjął pracę w Towarzystwie (...) w W.) i aby móc utrzymać rodzinę musiał w trybie pilnym, na bardzo niekorzystnych warunkach, sprzedać nieruchomość gruntową za kwotę 55.000 zł. Postępowanie karne trwało 9 lat i wyrokiem z dnia 10 listopada 2010 roku powód został uniewinniony od zarzucanych mu czynów, a z dniem 1 stycznia 2012 roku przywrócony do pracy. Jednakże z uwagi na to, iż nie zaliczono mu do stażu pracy okresu pozostawania poza służbą, a co za tym idzie nie podniesiono uposażenia oraz nie zaproponowano stanowiska odpowiadającego zawodowym aspiracjom, ostatecznie postanowił odejść ze służby celnej. Na skutek stresu związanego z prowadzonym postępowaniem karnym, w tym zwłaszcza groźbami i szantażem ze strony funkcjonariuszy (...) w listopadzie 2002 roku zdiagnozowano u niego cukrzycę typu 2 insulinozależną i orzeczeniem z dnia 16 września 2003 roku został z tego powodu zaliczony do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Prowadzone przeciwko powodowi przez Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej postępowanie jurysdykcyjne w sprawie sygn. akt II K 7/10 ujawniło, iż w toku postępowania przygotowawczego VI Ds 58/01 (VI

Ds. 22/03) doszło do popełnienia przestępstwa z art. 235 k.k. przez funkcjonariusza (...) Delegatury w Ł. J. Z., co jednoznacznie wynika z pisemnych motywów wyroku uniewinniającego. Przestępstwo tworzenia fałszywych dowodów z art. 235 k.k. wymierzone jest w prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości oraz dobre imię osoby, przeciwko której kierowane jest ściganie i co do zasady polega na tworzeniu fałszywych dowodów. W postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przeciwko powodowi sfalszowane zostały protokoły wyjaśnień P. U. (2) i R. S. (3) z dnia 29 listopada 2002 roku sporządzone przez funkcjonariusza (...) J. Z. - protokoły te w znacznej części zawierają tożsamą treść, co doprowadziło Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej do konkluzji, iż zostały one sfalszowane. Przedstawiony powyżej stan faktyczny pozwala - zdaniem pełnomocnika powoda - na stwierdzenie, że funkcjonariusze publiczni przy wykonywaniu swoich obowiązków służbowych dopuścili się czynów zabronionych o znamionach określonych w kodeksie karnym, w szczególności przestępstwa z art. 235 k.k., a przez to doszło do zaistnienia zdarzenia szkodzącego objętego dyspozycją art. 417 § 1 k.c. Na skutek niezgodnego z prawem działania funkcjonariuszy (...) Delegatury w Ł. i prokuratorów z Prokuratury Okręgowej w Łodzi doszło do wyrządzenia powodowi szkody. Bezprawność w działaniach Delegatury (...) w Ł. i Prokuratury Okręgowej w Łodzi powód upatruje w następujących karygodnych zachowaniach funkcjonariuszy publicznych: tworzenie fałszywych dowodów przeciwko powodowi oraz stosowanie wobec niego gróźb karalnych i wymuszenia szantażem przyznania się do czynów zabronionych, których nie popełnił, dwukrotnie wykonywanie czynności procesowych z udziałem powoda, z których nie zostały sporządzone protokoły, pominięcie na etapie postępowania przygotowawczego dowodów wskazujących na brak winy powoda (wystąpienie w listopadzie 2001 roku z zawiadomieniem o przestępstwie niedopełnienia obowiązków; wysłanie w sierpniu 2001 roku bez wiedzy pozostałych celników z PC w S. do kontroli świadectw legalności pochodzenia odprawianych towarów; wprowadzenie we wrześniu 2001 roku dwuosobowego systemu odpraw celnych towarów wrażliwych cenowo, nie wymienienie powoda w zawiadomieniu o przestępstwie z grudnia 2001 roku sporządzonym przez Dyrektora UC w Ł.), brak przesłanki faktycznej dla zatrzymania powoda w dniu 10 grudnia 2002 roku i postawienia go w stan podejrzenia w postaci uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, naruszenie przez Prokuraturę Okręgową w Łodzi przepisów postępowania karnego konstytuujących obowiązki sprawowania rzeczywistego nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prowadzonym przez (...) (w chwili wnoszenia skargi zasadniczej prokurator nie dysponował dowodami czyniącymi sprawstwo i winę oskarżonego). Zdaniem pełnomocnika powoda, przytoczone fakty dla uzasadnienia żądania zasądzenia na rzecz powoda od Skarbu Państwa wskazanych sum pieniężnych tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania wypełniają dyspozycję art. 417 § 1 k.c. Spełnione są wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na zasadzie ryzyka za niezgodne z prawem działania i zaniechania funkcjonariuszy publicznych przy wykonywaniu władzy publicznej. Wystąpiło zarówno zdarzenie szkodzące, szkoda w dobrach osobistych powoda (majątkowa i niemajątkowa) oraz związek przyczynowy. W sprawie powinny zatem mieć zastosowanie ogólne reguły dotyczące kompensaty szkody w mieniu i na osobie - w szczególności ujęte w art. 361 k.c., art. 444-448 k.c. (zob. wyrok TK z 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001, nr 8, poz. 256; wyrok TK z 23 września 2003 r., K 20/02, OTK-A 2003, nr 7, poz. 76).

Z ostrożności procesowej, w przypadku nie podzielenia przez Sąd stanowiska o odpowiedzialności Skarbu Państwa na zasadzie bezprawności (ryzyka) opartej na dyspozycji art. 417§1 k.c., pełnomocnik powoda podał, iż powód dochodzi zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i odszkodowania na zasadzie słuszności określonej w art. 417² k.c.

Pełnomocnik powoda podał, iż na skutek niezgodnych z prawem zachowań (zarówno działań jak i zaniechań) funkcjonariuszy publicznych podejmowanych w sprawie II K 7/10 (wcześniej VI Ds. 58/01; VI Ds. 22/03) zakończony wyrokiem uniewinniającym powód doznał szkody w dobrach osobistych (zarówno majątkowej, jak i niemajątkowej). Przede wszystkim naruszone zostały takie dobra osobiste powoda, jak wolność, zdrowie, godność, cześć, dobre imię – powód został zwolniony z pracy, przez okres półtora roku pozostawał bez pracy, pozbawiono go możliwości doskonalenia zawodowego i awansu służbowego w korpusie służby celnej, musiał poddawać się rygorom dozoru policji, miał zakaz opuszczania kraju, musiał sprzedać działkę po niekorzystnej cenie, musiał uczestniczyć w licznych rozprawach sądowych (w sumie 49), co stanowiło przeżycie traumatyczne, musiał na ten cel wydatkować dodatkowe środki finansowe (koszty dojazdów do Sądu w Rawie Mazowieckiej) oraz poświęcać swój urlop wypoczynkowy, co z kolei pozbawiło go prawa do należnego każdemu pracownikowi wypoczynku, podupał na zdrowiu (z uwagi na przeżyty stres ujawniła się u niego cukrzyca), pomimo uniewinnienia nie sprostowano świadectwa pracy oraz nie

zaliczono mu do ciągłości zatrudnienia w Izbie Celnej w Ł. okresu 8 lat i 4 miesięcy pozostawania poza służbą. Powód doznał krzywdy i w związku z powyższym dochodzi od Skarbu Państwa zadośćuczynienia w kwocie 200.000 zł. Niezależnie od szkody niemajątkowej powód doznał także szkody majątkowej w łącznej kwocie 378.879 zł wyrażającej się w kwocie 109.989 zł jako różnicy pomiędzy wynagrodzeniem, jakie uzyskiwałby pracując w Izbie Celnej (2003-2011), w kwocie 23.890 zł jako koszt dojazdów ze S. do pracy w W. oraz poruszania się komunikacją miejską po W. i w kwocie 245.000 zł jako różnicy pomiędzy kwotą uzyskaną ze sprzedaży nieruchomości, a kwotą jaką uzyskalby ze sprzedaży nieruchomości w okresie późniejszym (300.000zł). Pismem z dnia 14 października 2014 roku powód zgłosił roszczenie odszkodowawcze Prokuratorze Okręgowej w Łodzi i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W. domagając się zapłaty kwoty 438.256 zł, ale Prokurator w piśmie z dnia 22 października 2014 roku (doręczonym powodowi w dniu 28 października 2014 roku) odmówił dobrowolnego spełnienia świadczenia i dlatego od tej daty oraz od dnia doręczenia pozwu powód dochodzi odsetek ustawowych.

(pozew k. 2-19)

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratora Okręgowego w Łodzi i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska strona pozwana podniosła w pierwszej kolejności zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem. Zdaniem strony pozwanej skoro powód wiąże swoje roszczenie z postępowaniem karnym prowadzonym przeciwko niemu przez Prokuratorę Okręgową w Łodzi i funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Ł., które zakończyło się prawomocnie w dniu 15 listopada 2011 roku, to od samego początku będąc przekonany o swej niewinności zdawał sobie sprawę z potencjalnej szkody i wiedział o osobie potencjalnie zobowiązanej do jej naprawienia, a ponadto już w 2002 roku wystąpiła u niego jednostka chorobowa, której pojawienie się powód wiąże bezpośrednio z prowadzonym postępowaniem karnym.

Nadto strona pozwana stwierdziła, że roszczenie powoda należy oceniać w oparciu o art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2004 r., w myśl którego przesłanką powodującą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem przy wykonywaniu zadań z zakresu władzy publicznej jest ich bezprawność, którą przepis określa jako zachowanie niezgodne z prawem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2008 r., sygn. akt V CSK 271/08), wymieniony „alternatywnie” art. 417z k.c. jako podstawa dochodzonego roszczenia, nie może mieć w niniejszej sprawie zastosowania. Przepis ten zaczął bowiem obowiązywać dopiero od 1 września 2004 roku na mocy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz.1692), a zatem zgodnie z art. 5 przywołanej ustawy - nie ma zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed jej wejściem w życie.

Zdaniem strony pozwanej czynności procesowe wykonywane były wobec powoda w oparciu o obowiązujące przepisy i działaniom tym nie sposób zarzucić bezprawności. Nie można bowiem, co do zasady, oceniać legalności działań organów ścigania w kontekście wydanego w danej sprawie rozstrzygnięcia, w tym wyroku uniewinniającego. Samo bowiem uniewinnienie oskarżonego, choćby dla sądu było niewątpliwe, nie przesądza o bezprawności działania organu, które uzasadniało wniesienie aktu oskarżenia i popieranie go przed sądem. Uprawnienia prokuratora do dokonywania określonych ocen prawnych i czynności procesowych, wynikają z przepisów ustawowych, w tym zwłaszcza z ustawy o prokuraturze oraz kodeksu postępowania karnego. Sam fakt, że Sąd orzekający po raz trzeci dokonał odmiennej oceny faktycznej i prawnej zachowania powódki niż uczynił to prokurator w akcie oskarżenia, nie daje podstawy do traktowania działań prokuratora jako bezprawnych. W ocenie pozwanego brak jest dowodów na - powoływane się przez powoda - rzekome działanie funkcjonariusza wyczerpujące znamiona czynu zabronionego z art. 235 k.k. O zgodności treści protokołu z przebiegiem czynności wystarczająco zaświadczać więc podpisy osób w niej uczestniczących, bez których protokół taki miałby cechy jednostronnej notatki sporządzonej przez przesłuchującego i w konsekwencji nie nadawałby się do ujawnienia jako dowód w toku rozprawy głównej. Fakt, że obaj świadkowie byli przesłuchiwani w tym samym dniu powoduje, że nie można wykluczyć, że wykonujący te czynności procesowe funkcjonariusz (...) w Ł. - J. Z. zadawał te same pytania, na które otrzymał takie same odpowiedzi. Samo więc

powołanie się w pozwie na uzasadnienie wyroku sądu karnego zdaje się być zupełnie niewystarczające, a stanowisko powoda jawi się w tym zakresie jako w pełni dowolne. Przedmiotowy protokół został podpisany świadomie przez świadków i w ten sposób treść w nim zawarta została poświadczona przez osoby składające podpis. W takich okolicznościach brak jest znamion do uznania, że w sprawie były tworzone fałszywe dowody lub inne podstępne zabiegi, kierujące przeciwko określonej osobie ściganie przestępstwo. Dopiero sąd rozpatrujący sprawę karną po raz trzeci dokonał odmiennej niż prokurator w akcie oskarżenia, oceny faktycznej i prawnej zachowania D. S.. Prowadzenie przez organ władzy publicznej, w tym przez organa ścigania, postępowania w ramach przewidzianej przez ustawodawcę procedury nie jest działaniem bezprawnym w rozumieniu art. 24 § 1 k.c, które mogłoby uzasadniać udzielenie osobie zaangażowanej w czynności procesowe, w tym także niezasadnie oskarżonemu ochrony na podstawie tego przepisu. O uznaniu, że rzeczywiście doszło do naruszenia jakichkolwiek dóbr osobistych powoda, nie może decydować wyłącznie subiektywne przekonanie powoda, ale całokształt okoliczności, w tym to, jaką reakcję wywołuje w społeczeństwie to naruszenie, przy czym jak podnosi się w orzecznictwie - nie każda dolegliwość w postaci doznania przykrości stanowi o naruszeniu dóbr osobistych, ale tylko taka, która wedle przeciętnych ocen przyjmowanych w społeczeństwie przekracza próg dozwolonych zachowań i nie jest małej wagi.

Z ostrożności procesowej pozwany zakwestionował również wysokość dochodzonego roszczenia oraz związek przyczynowy. Po zwolnieniu ze służby powód mógł swobodnie podjąć inne zatrudnienie, a wyprzedaż majątku nieruchomości przez powoda oraz kwestie ustalenia ceny transakcji były swobodną i autonomiczną wolą powoda. Brak jest zatem związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego a decyzją powoda o sprzedaży nieruchomości. Powód nie poniósł szkody w związku z otrzymanym wynagrodzeniem o zwolnieniu ze służby, gdyż po przywróceniu do pracy zrezygnował z niej, a ponadto na podstawie ustawy o służbie celnej powód może realizować roszczenia pieniężne o charakterze odszkodowawczym związane z przywróceniem do służby na skutek uniewinnienia w postępowaniu karnym w drodze postępowania służbowego o charakterze administracyjno- prawnym. Strona pozwana wskazała także, że wysokość zadośćuczynienia nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, a pomiędzy jednostką chorobową (cukrzycą), której pojawienie się powód upatruje w działaniach funkcjonariuszy (...), które rzekomo nosiło znamiona groźby albo szantażu, co stanowi jedynie jego dowolne twierdzenie, nie ma związku przyczynowo-skutkowego.

(odpowiedź na pozew k. 326-332)

W piśmie procesowym z dnia 11 czerwca 2015 roku pełnomocnik powoda podtrzymał twierdzenia pozwu. Wskazał, iż w jego ocenie zarzut strony pozwanej dotyczący przedawnienia roszczeń dochodzonych pozwem jest chybiony, gdyż działania Prokuratury Okręgowej w Łodzi w sprawie prowadzonej przeciwko powodowi oraz innym oskarżonym celnikom z Posterunku Celnego w S. nie zakończyły się z chwilą wniesienia aktu oskarżenia, a cezury odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego nie stanowi data 30 kwietnia 2003 roku. Także po złożeniu aktu oskarżenia Prokuratura powinna zajmować aktywne stanowisko i stać na straży praworządności oraz prawidłowości stosowania prawa, w ostateczności także prokurator może odstąpić od oskarżenia. Zatem stan bezprawności ustał dopiero z chwilą uprawomocnienia się wyroku uniewinniającego powoda i dopiero od tej daty należy liczyć bieg terminu przedawnienia (tj. od dnia 15 listopada 2011 roku).

(pismo procesowe k. 432-435173-176)

Na rozprawie w dniu 14 czerwca 2017 roku pełnomocnik powoda poparł w całości powództwo. Pełnomocnik strony pozwanej podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w całości i wniósł o oddalenie powództwa.

(stanowiska procesowe pełnomocników stron - protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:38:28-00:58:44)

Sąd Okręgowy dokonał następujących ustaleń faktycznych:

Powód D. S. z dniem 2 sierpnia 1993 roku rozpoczął pracę w charakterze funkcjonariusza celnego i wykonywał ją nieprzerwanie do dnia 31 sierpnia 2003 roku. Od czerwca 2001 roku miał stopień służbowy dyspozytora celnego

i pełnił obowiązki kierownika zmiany Posterunku Celnego w S.. Zajmował stanowisko operatora (...) Rejestru Przydzielonych Spraw. W ramach zakresu obowiązków służbowych miał za zadanie oceniać ryzyko związane z odprawami celnymi, określać zakres kontroli, przydzielać odprawę do wykonania konkretnemu celnikowi, a po wykonaniu odprawy – dokonać kontroli wykonania wydanych poleceń.

(karta zakresu obowiązków i uprawnień k. 25-29, dokumenty w załączonych aktach osobowych powoda)

Powód podejrzewał, że na Posterunku Celnym popełniane są przestępstwa nadużycia służbowego w zakresie kontroli dokumentów odpraw.

W dniu 21 sierpnia 2001 roku wysłał do Urzędu Celnego w Ł. do zweryfikowania pod kątem ich autentyczności – pięć świadectw pochodzenia towarów. Weryfikacja przebiegła pozytywnie.

(pismo k.33, 34)

W dniu 21 listopada 2001 roku D. S. złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na szkodę Skarbu Państwa dotyczącego nieprawidłowości dokonywania odpraw celnych towarów importowanych z D. Wschodu.

(zeznania powoda - protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:04:19-00:38:28 , zeznania świadka M. S. protokół rozprawy z dnia 30.09.2015r. czas nagrania 00:02:25-00:11:39)

Urząd Celny w Ł. złożył do Delegatury Urzędu Ochrony Państwa w Ł. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Prokuratura Okręgowa w Łodzi – Wydział do Spraw Przestępczości Zorganizowanej wszczęła dochodzenie i prowadziła postępowanie pod sygn. akt VI Ds. 58/01. W toku wykonywanych czynności ustalono że na Posterunku Celnym w S. odprawiano znaczne ilości towarów pochodzących z krajów D. Wschodu, Indonezji, Tajwanu i w czasie kontroli ujawniono, że popełniono przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. i 271 § 1 k.k. oraz przyjmowania korzyści majątkowych i działania te były podejmowane w sposób zorganizowany z prawdopodobnym udziałem agentów celnych oraz funkcjonariuszy celnych.

(zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa k. 40-44, notatki urzędowe k. 30-32, 36-39, zeznania świadka M. S. – protokół rozprawy z dnia 30.09.2015r. czas nagrania 00:02:25-00:11:39)

W toku prowadzonego postępowania zeznawali R. S. (4) i P. U. (3). Z ich zeznań wynikało m.in, że D. S. był powiadomiony o przyjmowaniu korzyści majątkowych w zamian za odprawianie tzw. chińszczyzny, że nie będzie celnikom przeszkadzał w braniu łapówek, że zażyczył sobie jakiś butów z kontenera i kupił markowe buty dla niego i jego żony, że zgodził się równo dzielić odprawy chińszczyzny pomiędzy poszczególnymi celnikami.

(protokoły przesłuchania świadka k. 334-344, zeznania powoda –protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:04:19-00:38:28)

W dniu 14 października 2002 roku powód został wezwany do Delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Ł. w charakterze świadka. W dniu 23 października 2002 roku była też przesłuchiwana jego żona, która również pracowała jako funkcjonariusz celny na Posterunku Celnym w S..

(wezwanie k.35, protokół przesłuchania świadka k.333, zeznania świadka M. S. protokół rozprawy z dnia 30.09.2015r. czas nagrania 00:02:25-00:11:39)

Powód odczuwał wzmożone pragnienie, wielomocz i postępujące osłabienie. W okresie od 11 listopada 2002 roku do 19 listopada 2002 roku był hospitalizowany. W wyniku przeprowadzonych badań postawiono rozpoznanie cukrzycy typu 2 de novo oraz astmy oskrzelowej i włączono insulinoterapię.

Rodzice powoda nie chorowali na cukrzycę, ale dziadek powoda w starszym wieku chorował na cukrzycę.

Powód choruje na astmę od 13 roku życia. Jako osoba dorosła zaczął mieć problemy z wydajnością oddechową. Przebieg choroby jest stabilny i kontrolowany przy pomocy leków wziewnych.

(karta informacyjna k.146, zaświadczenie k.148, zeznania powoda - protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:04:19-00:38:28)

W dniu 10 grudnia 2002 roku powód został zatrzymany. Był zatrzymany ponad dobę. Po przedstawieniu zarzutów nie przyznawał się do zarzucanych mu czynów. W dniu 16 grudnia 2002 roku zastosowano wobec powoda obowiązek poddawania się pod dozór policji, a także nałożono na niego zakaz opuszczania kraju połączony z zatrzymaniem paszportu.

W dniu 30 kwietnia 2003 roku Prokurator złożył akt oskarżenia m.in. przeciwko powodowi.

Wyrokami z dnia 03 września 2004 roku w sprawie o sygn. akt II K 679/03 i z dnia 25 kwietnia 2008 roku w sprawie o sygn. akt II K 108/06 Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej uznał D. S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu. Wskutek apelacji m.in. powoda, orzeczenia te zostały uchylone, sprawy zaś przekazane do ponownego rozpoznania.

(wyroki z uzasadnieniami k. 345-391,391-422, zeznania powoda –protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:04:19-00:38:28)

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II K 7/10, Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej uniewinnił powoda od zarzucanych mu czynów polegających na tym, że ułatwiał funkcjonariuszom celnym przyjęcie korzyści majątkowej związku z naruszeniem przepisów prawa dotyczących weryfikacji zgłoszeń celnych przy odprawach celnych importowanych towarów, przy czym ułatwienie to polegało na niepowiadomieniu właściwych organów podatkowych powołanych do ścigania przestępstw, niekwestionowaniu wiarygodności przedkładanych mu do zatwierdzenia dokumentów importowo-celnych, niekwestionowaniu braku przeprowadzenia lub przeprowadzenia przez funkcjonariusza celnego w sposób niewłaściwy kontroli przy dokonanej odprawie celnej.

(wyrok k. 45-50)

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy odmówił wiarygodności zeznaniom R. S. (3), P. U. (2), na których to zeznaniach oparto zarzuty wobec powoda. Sąd uznał, że ich zeznania nie są spójne, są wręcz nielogiczne, nie korelują z innymi dowodami zgromadzonymi w sprawie. Zakwestionowano przede wszystkim protokoły zeznań R. S. (3) i P. U. (2) sporządzone tego samego dnia tj. 29 listopada 2002 roku, jeden za drugim, przez tego samego protokolanta, jak i osobę przesłuchującą tj. funkcjonariusza (...) kpr. J. Z.. W obu tych protokołach przesłuchiwanie złożyli w znacznej części tożsame zeznania. Sąd Rejonowy zauważył jednak, że przez około półtorej strony zeznania są dokładnie takie same, co do słowa, przecinka i spacji, na co zwrócił uwagę już Sąd Okręgowy w Łodzi przy rozpoznawaniu sprawy po raz drugi. W ocenie obu sądów tożsamość ta musiała wynikać ze skorzystania z opcji kopiuj-wklej, przy czym nie można ustalić czy takie zeznania świadków zostały w całości nakreślone przez J. Z., a następnie wklejone do obu protokołów, czy też, co w ocenie Sądu było mniej prawdopodobne, że złożył je najpierw P. U. (2), a następnie ten fragment jego zeznań wklejono do protokołu R. S. (3). Zdaniem Sądu Rejonowego doszło w tym zakresie do popełnienia przestępstwa z art. 235 k.k. i jedynie z uwagi na przedawnienie jego ścigania sąd ten nie złożył stosownego zawiadomienia.

(uzasadnienie k.51-121)

Apelacja oskarżyciela publicznego od powyższego wyroku została cofnięta. Wyrok uprawomocnił się z dniem 15 listopada 2011 roku.

(okoliczność bezsporna)

W toku czynności procesowych wykonywanych z udziałem powoda nie grożono powodowi w żaden sposób, ani nie stosowano niedozwolonych metod podczas jego przesłuchania. Czynności wykonywane przez funkcjonariuszy

(...) były wykonywane pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Łodzi. Powód nie składał skarg na działania funkcjonariuszy (...).

(zeznania świadka M. S. – protokół rozprawy z dnia 30.09.2015r. czas nagrania 00:02:25-00:11:39)

Postawienie powodowi zarzutów w postępowaniu karnym skutkowało bezterminowym zawieszeniem go w czynnościach służbowych z dniem 10 grudnia 2002 roku i obniżeniem wynagrodzenia o 50%. Natomiast w związku ze skierowaniem aktu oskarżenia przeciwko powodowi z dniem 31 sierpnia 2003 roku został zwolniony ze służby celnej.

(dokumenty w załączonych aktach osobowych powoda)

W czasie trwania postępowania powód miał wielkie poczucie krzywdy jaka go spotkała. Początkowo odbierał negatywne sygnały i pozostawał sam wobec kolegów z pracy, a potem odczuwał, że w lokalnej społeczności jest również źle odbierany z uwagi na to, że złożył doniesienie, a sam został posądzony o branie tzw. „łapówek”. Powód był przybity, miał poczucie niższej wartości, był zamknięty w sobie i nie miał ochoty zwierzać się, siedział całe dni w domu, uważał, że nie jest nikomu potrzebny. Nie uczestniczył w życiu towarzyskim. Część z jego grona przyjaciół i znajomych uważała, że nie zna powoda i jego żony.

Powód nie leczył się psychiatrycznie, ani psychologicznie. (...) udzielała mu jego żona, a ponadto tłumaczył sobie, że ma dla kogo żyć, gdyż przed postawieniem mu zarzutów urodziła mu się córeczka.

Po zwolnieniu go z pracy na utrzymanie jego rodziny było tylko wynagrodzenie jego żony. Małżonkowie mieli zadłużenia kredytowe.

W dniu 24 listopada 2003 roku powód zawarł warunkową umowę sprzedaży 1 ha nieruchomości rolnej (z gospodarstwa o łącznej powierzchni 2 ha) za kwotę 55.000 zł (5.50 za m²), a przeniesienie własności nieruchomości nastąpiło na podstawie umowy z dnia 19 lutego 2004 roku. Zainteresowanie kupnem działki wykazało około 3-4 osoby.

Przez okres półtora roku powód pozostawał bezrobotny.

(zeznania powoda - protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:04:19-00:38:28, akty notarialne k. 544-551)

Orzeczeniem z dnia 16 września 2003 roku powód został zaliczony do lekkiego stopnia niepełnosprawności i uznano, że stopień niepełnosprawności ma charakter trwały.

(orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k.147, zaświadczenie o stanie zdrowia k.148)

Z dniem 14 lutego 2005 roku powód podjął pracę w Towarzystwie (...) w W. i wykonywał ją do dnia 31 grudnia 2011 roku. Powód dojeżdżał pociągiem ze S. do W., a w W. poruszał się komunikacją miejską. Dojazdy zajmowały mu około 4 godzin dziennie, co było uciążliwe dla funkcjonowania rodziny powoda- przez długą nieobecność jego żona pozostawała sama i musiała zajmować się dzieckiem, a przecież również pracowała.

(dokumenty w załączonych aktach osobowych powoda, zeznania powoda - protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:04:19-00:38:28, wyliczenie k. 138-139, bilety k.163-205)

Po uprawomocnieniu się wyroku uniewinniającego powód zgłosił swój akces do służby celnej. Z dniem 1 stycznia 2012 roku został przywrócony do służby na stanowisko specjalisty Służby Celnej w Izbie Celnej w Ł. za wynagrodzeniem zasadniczym 2.649,70 zł wraz z dodatkiem za stopień służbowy młodszego aspiranta celnego w wysokości 496,60 zł.

(pismo w załączonych aktach osobowych powoda)

Po przywróceniu do służby celnej wypłacono powodowi świadczenia w łącznej wysokości 31.120,27 zł brutto. W piśmie z dnia 27 sierpnia 2015 roku Wydział (...) Izby Celnej w Ł. wskazał, że z tego tytułu powód otrzymał kwotę łączną 33.693,99 zł.

(pismo k. 425, 439)

Powód odszedł ze służby celnej i obecnie pracuje nadal w branży ubezpieczeniowej. Uważał, że zaproponowano mu niższe stanowisko służbowe. O podjęciu tej decyzji zadecydowały czynniki ekonomiczne oraz brak możliwości rozwoju zawodowego.

(zeznania powoda protokół rozprawy z dnia 14.06.2017r. czas nagrania 00:04:19-00:38:28)

Powód uzyskiwał przychód :

- w 2003 roku – 15.734,04 zł;
- w 2005 roku - kwotę 28.367,33 zł; (od 14 lutego 2005 roku do 31 grudnia 2005 roku);
- w 2006 roku - kwotę 40.776,67 zł;
- w 2007 roku - kwotę 44.807,65 zł;
- w 2008 roku - kwotę 52.572,89 zł;
- w 2009 roku - kwotę 65.404,25 zł;
- w 2010 roku - kwotę 66.102,02 zł;
- w 2011 roku - kwotę 65.534,40 zł.

(kserokopie PIT k. 122, 123, 126-131)

Gdyby powód nie został zwolniony ze służby celnej jego wynagrodzenie brutto wynosiłoby łącznie z uwzględnieniem awansów i podwyżek oraz zmianą stopni służbowych od 2009 roku (powód pracowałby w stopniu młodszego aspiranta celnego) :

- w 2003 roku - 12.983,01 zł (od września 2003 roku do 31 grudnia 2003 roku);
- w 2004 roku - 40.251,13 zł;
- w 2005 roku - 41.787,97 zł;
- w 2006 roku - 42.971,95 zł;
- w 2007 roku - 43.940,31 zł;
- w 2008 roku -49.523,11 zł;
- w 2009 roku -51.788,77 zł;
- w 2010 roku -54.042,17 zł;
- w 2011 roku -54.450,89 zł.

(pismo k. 132, 133-137, 426-427)

Występująca u powoda w listopadzie 2002 roku przez kilkanaście dni senność, osłabienie, wzmożone pragnienie i wielomocz, a następnie narastanie tych dolegliwości i uniemożliwienie mu funkcjonowania spowodowały, że zgłosił się do szpitala gdzie stwierdzono wysokie wartości glikemii i podjęto decyzję o konieczności hospitalizacji.

Powód mimo początkowej sugestii cukrzycy typu 2 po wykonaniu badań specjalistycznych (niska wartość Peptydu C czyli śladowe własne wydzielanie insuliny) miał postawione rozpoznanie cukrzycy typu 1 czyli insulinozależnej.

Jednak mimo pominięcia tej diagnostyki w szpitalu włączono leczeni typowe dla cukrzycy insulinozależnej czyli intensyfikowaną insulinoterapię.

Zazwyczaj objawy cukrzycy stanowią proces kilkutygodniowy. Narastanie dolegliwości zależne jest jednak od dynamiki autodestrukcji i jest niemierzalne.

Cukrzyca t. 1 czyli insulinozależna stanowi ok. 10% wszystkich typów cukrzycy. Jest spowodowana prawie całkowitym zniszczeniem przez przeciwciała komórek β trzustki produkujących insulinę. Są to tzw. autoprzeciwciała, produkowane przez organizm, powodujące niszczenie własnych komórek. W efekcie dochodzi do bezwzględnie braku insuliny co powoduje, że wzrost poziom glikemii.

Przyczyna powstawania tych przeciwciał nie została jeszcze wyjaśniona. Są one produkowane przez system odpornościowy organizmu. Jest to zjawisko autoagresji, czyli niszczenia własnych komórek przez własny organizm. Wiadomo, że niektóre osoby mają predyspozycję genetyczną do autoagresji związaną z tzw. systemem (...).

Cukrzyca typu 1 nie jest chorobą dziedziczną. Jednak chorzy na cukrzycę typu 1 mają predyspozycję genetyczną do chorób z autoagresji, i właśnie tę skłonność do autoagresji można dziedziczyć. Chory na cukrzycę typu 1 może zachorować na inne choroby z tej grupy, również osoby z innymi chorobami o tym pochodzeniu mogą zachorować na cukrzycę typu 1.

Zagadką nadal pozostaje, dlaczego u niektórych osób z predyspozycją genetyczną dochodzi do rozwoju cukrzycy czy też innych chorób wynikających z autoagresji. Uważa się, że pewną rolę może odgrywać infekcja wirusowa, która u osoby predysponowanej inicjuje zmiany na poziomie komórkowym prowadzące do powstania choroby.

Czynniki genetyczne wydają się odgrywać dużą rolę w patogenezie cukrzycy typu 1 - 0,4% przy braku cukrzycy w rodzinie, 1-4% u potomstwa matek chorych na cukrzycę; 3-8% gdy choruje ojciec; 30% w przypadku obydwójga rodziców chorujących na cukrzycę.

Objawy cukrzycy zwykle występują nagle. Rozwijają się w ciągu kilku tygodni (4-12). Należą do nich: wzmożone pragnienie (wypijanie od kilku do kilkunastu litrów płynów' na dobę), wielomocz, chudnięcie, senność, osłabienie, skłonność do infekcji. Brak produkcji insuliny przez trzustkę doprowadza do znacznego zwiększenia stężenia glukozy we krwi i zaburzeń metabolicznych określanych jako kwasica cukrzycowa .

Podstawą rozpoznania jest stwierdzone podwyższone stężenie glukozy we krwi oraz charakterystyczne wyżej wymienione objawy.

W terminologii medycznej stres jest zaburzeniem homeostazy spowodowanym czynnikiem fizycznym lub psychologicznym. Pierwszą reakcją na czynnik stresujący jest pobudzenie części układu nerwowego zwanego układem współczulnym. W rezultacie następuje bardzo silne wydzielanie przez nadnercza dwóch hormonów: adrenaliny i noradrenaliny. Jeżeli sytuacja stresowa trwa dłużej lub czynnik stresowy jest bardzo silny następuje aktywacja kolejnego systemu biologicznego, czyli osi podwzgórze-przysadka-nadnercza. Podwzgórze wydziela hormon kortykoliberynę (C.), który pobudza przysadkę do wydzielania hormonu kortykotropiny ((...)). (...) z kolei, pobudza korę nadnerczy do wydzielania mineralokortykoidów i glukokortykoidów, głównie kortyzolu. Hormony uwalniane z nadnerczy przygotowują organizm do natychmiastowego działania, natomiast kortyzol odpowiada za mobilizację energii (glukozy) i innych substancji niezbędnych, żeby to działanie utrzymywać.

W związku z tym nauka aktualnie stoi na stanowisku, że między innymi stres może być czynnikiem spustowymi ujawniającym chorobę być może w aspekcie zwiększonego zapotrzebowania na insulinę - w tym przypadku kontregulacyjne działanie hormonów stresu.

W rodzinie powoda występowała cukrzyca u dziadka i babć oraz rak trzustki u ojca i dziadka. Jeśli na cukrzycę chorował ktoś w rodzinie to jest podwyższone ryzyko zachorowania, jednak nie dziedziczy się samej choroby tylko skłonność do niej. Silny stres może przyspieszyć jej ujawnienie się u osób predysponowanych do rozwoju tej choroby. Brak jest bezpośrednich dowodów na możliwość wywołania cukrzycy przez stres u osoby bez predyspozycji.

Stwierdzona u powoda astma ma przebieg stabilny, okresowo wspomaga się wziewnymi lekami rozszerzającymi oskrzela.

(opinia biegłego z zakresu diabetologii k. 493-494, opinia uzupełniająca k.513-514)

D. S. w wyniku prowadzonego postępowania karnego miał objawy zaburzeń adaptacyjnych o niewielkim nasileniu, które nie wymagały leczenia farmakologicznego ani psychologicznego. Objawy zaburzeń należy wiązać ze wszystkimi wydarzeniami związanymi z postępowaniem karnym aż do jego zakończenia i jego skutkami w życiu zawodowym i osobistym powoda. Sytuacja w pracy powoda i stosunek kolegów do powoda były w tym czasie dla niego niekorzystne, co utrzymywało objawy dezadaptacyjne.

Brak jest podstaw do uznania uszczerbku na zdrowiu z tego tytułu.

Cierpienia psychiczne występowały u powoda w nasileniu, które nie utrudniało realizacji ról życiowych. Rokowanie na przyszłość jest pomyślne.

(opinia biegłego z zakresu psychiatrii k. 523-524, opinia uzupełniająca k. 552)

Celnicy z Posterunku Celnego w S., którzy również zostali uniewinnieni od zarzucanych im czynów tak jak powód wystąpili z roszczeniami do Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuraturę Okręgową w Łodzi i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W.

(wyroki z uzasadnieniami k. 451-487)

Pismem z dnia 14 października 2014 roku powód zgłosił roszczenie odszkodowawcze Prokuraturze Okręgowej w Łodzi przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuraturę Okręgową w Łodzi i Szefa i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W. domagając się zapłaty łącznej kwoty 438.256 zł (w tym kwoty 338.256 zł tytułem szkody majątkowej i zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł). Prokuratura Okręgowa w Łodzi w piśmie z dnia 22 października 2014 roku (doręczonym powodowi w dniu 28 października 2014 roku) odmówił dobrowolnego spełnienia świadczenia uznając, że czynności podejmowane przez Prokuraturę Okręgową w Łodzi w toku postępowania były podejmowane zgodnie z przepisami prawa karnego i procedury karnej i nie doszło do bezprawnego spowodowania szkody majątkowej oraz naruszenia dóbr osobistych.

(zgłoszenie roszczenia k. 140-143, pismo k. 144, potwierdzenie odbioru k. 145)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów oraz zeznań świadka i powoda, a także opinii biegłych, które uznał za wiarygodne.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda, że w czasie prowadzonego postępowania wobec niego funkcjonariusze próbowali wywrzeć na nim nacisk, aby przyznał się do tego, co powiedzieli o nim R. S. i P. U., bowiem nie znalazły one potwierdzenia w innych dowodach zgromadzonych w sprawie, a nadto pozostają w sprzeczności z zeznaniami świadka M. S., który wykonywał czynności procesowe z powodem. Świadek zaprzeczył aby były stosowane wobec powoda niedozwolone metody przesłuchania, a ponadto nie był mu znany fakt złożenia przez powoda jakiegokolwiek skargi na działania funkcjonariuszy (...). Sąd uznał zeznania tego świadka jako wiarygodne. Nadto zeznania powoda

w części dotyczącej wykrycia u niego cukrzycy i twierdzenia, że nastąpiło to na skutek bezprawnego działania funkcjonariuszy są pozbawione waloru wiarygodności, gdyż jak wskazano powyżej twierdzenia powoda o działaniach tych funkcjonariuszy są głoślowne, a nadto opinia biegłego diabetologa pozwoliła ustalić przyczynę choroby powoda. Stres powoda związany z prowadzonym postępowaniem karnym nie miał wpływu na stwierdzenie cukrzycy w listopadzie 2002 roku, bowiem do zatrzymania powoda doszło w dniu 10 grudnia 2002 roku. Sąd nie przyjął jedynie wniosku biegłej, iż stres związany z zatrzymaniem i postawieniem zarzutów powodowi przyspieszył ujawnienie się cukrzycy u niego jako osoby z predyspozycją, gdyż jest on sprzeczny z ustalonym stanem faktycznym w zakresie zatrzymania i postawienia zarzutów powodowi. Powód został zatrzymany w dniu 10 grudnia 2002 roku, a następnie przedstawiono mu zarzuty, zaś zdiagnozowanie cukrzycy nastąpiło podczas hospitalizacji w okresie od 11 do 19 listopada 2002 roku.

Zeznania powoda w zakresie tego, że był zmuszony sprzedać nieruchomość za 55.000 zł nie zostały potwierdzone innymi dowodami wobec czego Sąd uznał je za niewiarygodne.

Sąd pominął dowody załączone przez powoda w postaci zeznań podatkowych jego żony R. S. (2), które miały potwierdzać wysokość wynagrodzenia powoda, jakie uzyskiwałby gdyby go nie zawieszono w wykonywaniu obowiązków służbowych i zwolniono ze służby celnej z dniem 31 sierpnia 2003 roku. Okoliczność ta była jednak możliwa do ustalenia na podstawie wyliczeń przedstawionych przez służby kadrowo-finansowe, które uwzględniały również stopień służbowy powoda oraz przyznawane nagrody.

Sąd – na podstawie przepisu art. 217 § 3 k.p.c. – oddalił wniosek pełnomocnika pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii innego lekarza diabetologa oraz wniosek pełnomocnika powoda o dopuszczenie dowodu z opinii rzeczoznawcy majątkowego (k. 541). W ocenie Sądu, uwzględnienie wymienionych wniosków dowodowych spowodowałoby jedynie nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu. Sąd dysponował już opinią biegłego z zakresu diabetologii, którą uznał za wiarygodną i wystarczającą do oceny dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego i merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Zauważyć należy, że strona pozwana zakwestionowała pierwszą opinię biegłego, ale biegły wydał opinię uzupełniającą, w której odniósł się do jej wątpliwości. Biegła wypowiedziała się co do stanu zdrowia powoda na podstawie badania powoda oraz złożonej dokumentacji. W ocenie Sądu wnioski zawarte w opiniach są jasne i logiczne, sporządzone także w oparciu o specjalistyczną wiedzę oraz aktualną fachową literaturę medyczną. Biegła wyjaśniła przyczyny braku konkretnych odpowiedzi na postawione pytania (brak dokumentacji medycznej powoda z okresu sprzed hospitalizacji). Nie można w związku z tym zastrzeżeń strony pozwanej do opinii traktować jako podważających jej wiarygodność i rodzących konieczność powołania innego biegłego z tego zakresu. Nawet gdyby kolejny biegły opracowywał opinię, to również przecież nie dysponowałby inną dokumentacją poza złożoną do akt. Sąd uznał ponadto, że okoliczność konieczności zbycia nieruchomości przez powoda, a co zatem idzie ustalenie jej rzeczywistej wartości, nie musi być dowiedzona poprzez opinię biegłego rzeczoznawcy majątkowego, bowiem w tym zakresie Sąd dokonał oceny prawnej dotychczas przedstawionego przez powoda materiału dowodowego, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo D. S. skierowane przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Okręgowego w Łodzi i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W. o zapłatę zadośćuczynienia związku z prowadzonym przeciwko niemu postępowaniem karnym, zakończonym wyrokiem uniewinniającym jest zasadne .

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że zasada odpowiedzialności strony pozwanej nie jest sporna. Z uwagi na to, że z podobnymi roszczeniami wystąpili na drogę sądową także inni celnicy z Posterunku Celnego w S. kwestia podstawy prawnej odpowiedzialności pozwanych została już obecnie przesądzona. Na skutek wydanych orzeczeń, a tym także przez Sąd Najwyższy, niewątpliwie można stwierdzić, że odpowiedzialność obu jednostek organizacyjnych reprezentujących Skarb Państwa wynika z art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692 ze zm.) i ustalonym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 roku, SK 18/00 (OTK z 2001 r. Nr 8 poz.

256), jak i w brzmieniu obowiązującym po dacie ustawy nowelizacyjnej, bowiem powód wywodzi odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę, której źródłem było działanie funkcjonariuszy pozwanych jednostek organów ścigania w toku postępowania przygotowawczego i karnego zarówno przed dniem 1 września 2004 roku, jak i po tej dacie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 417 § 1 k.c. przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie powołanego przepisu są :

- wyrządzenie szkody przez funkcjonariusza państwowego w rozumieniu art. 417 § 2 k.c.;
- normalny związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem funkcjonariusza a wyrządzoną szkodą ;
- wyrządzenie szkody przy wykonywaniu powierzonych funkcjonariuszowi czynności;
- bezprawność rozumiana jako działanie funkcjonariusza niezgodne z prawem (tak: Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 26 kwietnia 2002 r. wydanym w sprawie sygn. akt II CKN 974/00, LEX nr 54499).

Warunkiem odpowiedzialności Skarbu Państwa jest kumulatywne spełnienie wszystkich wymienionych wyżej przesłanek.

Wskazać trzeba również, iż kolejność badania przez Sąd przesłanek odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa nie jest dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie zachowania, z którego jak twierdzi poszkodowany, wynika szkoda oraz dokonać oceny jego bezprawności następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i dopiero gdy stwierdzi, że obie przesłanki zachodzą, następuje badanie między nimi normalnego związku przyczynowego. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lipca 2012 roku w sprawie sygn. akt II CSK 648/11, które Sąd rozpoznający sprawę w pełni podziela.

Funkcjonariuszami państwowymi są pracownicy organów władzy, administracji lub gospodarki państwowej. Za funkcjonariuszy państwowych uważa się również osoby działające na zlecenie tych organów, osoby powołane z wyboru, sędziów i prokuratorów oraz żołnierzy sił zbrojnych. (417 § 2 k.c.).

Bezspornym jest, iż prokuratorzy Prokuratury Okręgowej w Łodzi podejmujący i nadzorujący czynności w sprawie dotyczącej popełnienia przez funkcjonariuszy Posterunku Celnego w S. przestępstw w sprawie pod sygn. akt VI Ds. 58/01 oraz funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w W. Delegatura w Ł. przeprowadzający czynności postępowania karnego na zlecenie Prokuratury Okręgowej w Łodzi są funkcjonariuszami państwowymi w rozumieniu powołanego wyżej przepisu.

Przesłanką odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417 § 1 k.c. jest bezprawność rozumiana jako działanie funkcjonariusza niezgodne z prawem. Pojęcie bezprawności na gruncie art. 417 k.c. wielokrotnie było przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który wyjaśnił, że nieprawidłowość w działaniu władzy publicznej może przybrać postać naruszeń konstytucyjnych praw i wolności, konstytucyjnych zasad funkcjonowania władzy publicznej, uchybień wymaganiom określonym w ustawach zwykłych, aktach wykonawczych (uchybień w sferze prawa materialnego i procesowego), jak i uchybień normom pozaprawnym, w różny sposób powiązanych z normami prawnymi. W podobny sposób na temat bezprawności, w kontekście odpowiedzialności Skarbu Państwa wypowiada się Trybunał Konstytucyjny, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r. (SK 18/00, OTK 2001/8/256) wskazał, że pojęcie "działanie niezgodne z prawem" ma ugruntowane znaczenie oraz że w kontekście regulacji konstytucyjnej należy je rozumieć jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej. "Niezgodność z prawem" w świetle art. 77 ust. 1 Konstytucji musi być rozumiana ściśle, zgodnie z konstytucyjnym ujęciem źródeł prawa (art. 87-94 Konstytucji). Pojęcie to jest więc węższe niż tradycyjne ujęcie bezprawności na gruncie prawa cywilnego, które obejmuje obok naruszenia przepisów prawa również naruszenie norm moralnych i obyczajowych, określanych terminem "zasad współżycia społecznego" lub "dobrych obyczajów".

W ocenie Sądu działania funkcjonariuszy państwowych – prokuratorów Prokuratury Okręgowej w Łodzi nosiły znamiona bezprawności, podobnie jak też działania funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Delegatury w Ł.. Bezprawność działań pozwanych jednostek Skarbu Państwa wobec powoda wynika z tego, że organy ścigania dopuściły się rażących uchybień w gromadzeniu i ocenie materiału dowodowego Skierowany przeciwko powodowi akt oskarżenia był konsekwentnie popierany przez okres ponad ośmiu lat, mimo istotnych wątpliwości co wiarygodności zasadniczego materiału dowodowego oraz dwóch wyroków uchylających kolejne skazujące rozstrzygnięcia zapadłe w pierwszej instancji wobec powoda. Nadto w postępowaniu przygotowawczym doszło do popełnienia przestępstwa z art. 235 k.k. przez funkcjonariusza (...) Delegatury w Ł. J. Z., bowiem w postępowaniu tym sfalszowane zostały protokoły wyjaśnień P. U. (2) i R. S. (3) z dnia 29 listopada 2002 r. sporządzone przez tego funkcjonariusza (...).

Nadto niewątpliwe jest, że pomiędzy bezprawnymi działaniami funkcjonariuszami, a toczącym się wobec powoda postępowaniem karnym, w którym powód był dwukrotnie skazany za popełnienie przestępstw, a które zakończyło się dopiero po upływie ponad 8 lat wyrokiem uniewinniającym, istnieje związek przyczynowy.

W związku z bezprawnymi działaniami organów ścigania została wyrządzona powodowi szkoda o charakterze niemajątkowym, której powód upatruje w naruszeniu dóbr osobistych takich jak utrata dobrego imienia i zaufania w środowisku zawodowym i powód wykazał bezprawność strony pozwanej jako naruszydela tych dóbr osobistych.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. na stronie pozwanej spoczywał ciężar obalenia domniemania bezprawności działania funkcjonariuszy i strona pozwana nie podołała temu obowiązkowi. Podnoszona przez stronę pozwaną okoliczność, że organy śledcze działały w granicach swoich kompetencji i zobligowane były do wszczęcia postępowania karnego i popierania oskarżenia przeciwko powodowi nie może korzystać z domniemania zgodności z prawem.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W orzecznictwie sądowym i doktrynie przyjmuje się, iż przy wyjaśnieniu istoty dobra osobistego i naruszenia należy posługiwać się kryterium obiektywnym, odwołującym się do przyjętych norm (tak A. Szpunar, Ochrona Dóbr Osobistych, Warszawa 1979 r., PWN, s. 107 i następane).

W niniejszej sprawie niewątpliwe jest to, że dobro osobiste powoda w postaci dobrego imienia, czci i godności oraz wolności objęte jest w myśl art. 23 k.c. ochroną prawną. Bezspornym jest, iż cześć, godność, dobre imię człowieka są pojęciami obejmującymi wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Bezprawne działania organów przy wykonywaniu władzy publicznej przejawiające się w tym, że bezpodstawnie posądzono powoda o popełnienie czynów zabronionych naraziło powoda na utratę dobrego imienia, zaufania w środowisku zawodowym, wzbudziło podejrzenie, co do jego uczciwości i rzetelności, a w konsekwencji doprowadziło także do utraty pracy przez powoda. Powód w związku z toczącym się przeciwko niemu postępowaniem karnym był zatrzymany, musiał stosować się do dozoru policyjnego, atmosfera panująca wśród lokalnej społeczności oraz znajomych powoda sprawiła, że miał zaniżone poczucie swojej wartości, nie funkcjonował normalnie, stronił od towarzystwa i zwierzeń, nie wychodził z domu.

Sąd nie znalazł w materiale dowodowym przedstawionym przez powoda podstaw, aby stwierdzić, że doszło do naruszenia zdrowia powoda w postaci ujawnienia się choroby cukrzycy typu 1. Z opinii biegłego diabetologa wynikają przyczyny powstawania tej choroby, w tym jakie znaczenie miał u powoda stres związany z toczącym się postępowaniem. Przede wszystkim Sąd uznał, że powód nie udowodnił, że cukrzyca wystąpiła na skutek stresu, bowiem rozpoznano ją w listopadzie 2002 roku, a zarzuty popełnienia przestępstwa postawiono powodowi w dniu 10 grudnia 2002 roku. Nadto nie udowodnił też, że przed postawieniem zarzutów przeżył stres, na skutek bezprawnych działań organów ścigania. Z uwagi na treść tej opinii Sąd uznał, że skoro choroba ta ujawnia się u osób, które mają predyspozycję genetyczną do chorób z autoagresji, i właśnie tę skłonność do autoagresji można dziedziczyć, a dziadek powoda był chory na cukrzycę, to nie można wykluczyć, że to było przyczyną wystąpienia u niego cukrzycy. Nadto powód nie przedstawił żadnej dokumentacji co do stanu zdrowia sprzed listopada 2002 roku, a więc nie można

również wykluczyć, iż cierpiał już wcześniej na tę chorobę, a objawy nasiliły się w listopadzie. Choroba ta nie pozostaje więc w związku przyczynowym i wobec tego nie doszło do naruszenia dobra osobistego powoda.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że strona pozwana ponosi odpowiedzialność na zasadzie art. 417 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c.

Podniesiony zarzut przedawnienia roszczenia nie został uwzględniony, bowiem był on niezasadny. Przede wszystkim zauważyć należy, że powód swoje roszczenie wiąże nie tylko z ujawnieniem się u niego w 2001 roku choroby cukrzycy, ale także z całym postępowaniem karnym, które zakończyło się prawomocnie dopiero w dniu 15 listopada 2011 roku. Należy przyjąć, że wówczas powstało roszczenie powoda. Pozew został wniesiony w dniu 14 listopada 2014 roku, a więc przed upływem terminu przedawnienia.

Zgodnie z treścią art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego, sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Sąd uznał, że odpowiednią kwotą dla powoda jako zadośćuczynienie za naruszenie jego dóbr osobistych jest kwota 50.000 zł. Przy określeniu wysokości zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze orzecznictwo sądowe dotyczące przesłanek zasądzenia zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych. Sąd uwzględnił rozmiar dokonanego naruszenia oraz jego skutki, rozmiar następstw w sferze psychicznej, a także rodzaj naruszonego dobra. W przedmiotowej sprawie powód na skutek prowadzonego postępowania karnego, które spowodowało naruszenie jego dóbr osobistych, doznał ujemnych następstw w sferze psychicznej. Wyżej wskazano już, że zdiagnozowana u powoda choroba cukrzycy nie ma związku z prowadzonym postępowaniem karnym, a więc nie może ta okoliczność mieć znaczenia dla poczucia krzywdy powoda. Natomiast podkreślić należy, że D. S. w wyniku prowadzonego postępowania karnego miał objawy zaburzeń adaptacyjnych, co wynika z opinii biegłego psychiatry. Były one wprawdzie o niewielkim nasileniu i nie wymagały leczenia farmakologicznego ani psychologicznego, to jednakże miały swoje skutki także w życiu zawodowym i osobistym powoda. Powód złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i początkowo był świadkiem. Sytuacja w pracy powoda i stosunek kolegów do powoda były w tym czasie dla niego niekorzystne, co utrzymywało objawy dezadaptacyjne. Następnie powodowi postawiono zarzut popełnienia przestępstw, co skutkowało zawieszeniem z wykonywaniu obowiązków służbowych i obniżeniem wynagrodzenia, a po wniesieniu aktu oskarżenia zwolnieniem go ze służby. Powód w chwili zwolnienia z pracy miał 36 lat, małą córkę na utrzymaniu, co niewątpliwie ma też wpływ na rozmiar jego krzywdy. Z drugiej strony należało uwzględnić, iż cierpienia psychiczne występowały u powoda w nasileniu, które nie utrudniało realizacji ról życiowych i obecnie rokowanie na przyszłość jest pomyślne.

O odsetkach od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zauważyć należy, że roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia ma charakter bezterminowy. Zgodnie zatem z art. 455 k.c. powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 18 września 1970 roku, sygn. akt II PR 257/70, opubl. OSNC z 1971 r., z. 6, poz. 103).

Powód wykazał, że przed skierowaniem powództwa wzywał do spełnienia świadczenia i pismem doręczonym mu w dniu 28 października 2014 roku został powiadomiony o odmowie spełnienia świadczenia. W związku z tym jego wniosek o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 28 października 2014 roku jest uzasadniony.

W pozostałym zakresie żądanie zadośćuczynienia jako nieuzasadnione Sąd oddalił.

Kolejne roszczenie powoda o odszkodowanie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Powód D. S. nie wykazał, że poniósł szkodę, która podlega naprawieniu.

Powód swoją szkodę majątkową wywodził z faktu różnicy pomiędzy wynagrodzeniem jakie uzyskiwał poza służbą, a wynagrodzeniem, które uzyskałby pracując w Izbie Celnej, skąd został zwolniony na skutek skierowania wobec niego aktu oskarżenia. Nadto szkoda te wyraża się tym, że na skutek zwolnienia z pracy powód musiał sprzedać część nieruchomości, której wartość w późniejszym czasie wzrosła i wobec podjęcia pracy w W. ponosił kosztów dojazdów ze S.. Na potwierdzenie wysokości szkody powód załączył swoje wyliczenie, ale także zeznania podatkowe.

Po zwolnieniu z pracy powód nie pracował i podjął pracę dopiero w dniu 14 lutego 2015 roku. Analiza zeznań podatkowych powoda oraz wyliczeń wynagrodzenia jakie uzyskiwałby pracując na Posterunku Celnym w S. wskazuje, że w 2003 roku powód otrzymałby w okresie od września do grudnia 2003 roku kwotę 12.983,01 zł, a w 2004 roku 40.251,13 zł. Nadto po podjęciu pracy jedynie w 2005 i 2006 roku faktyczne przychody powoda były niższe. W związku z tym szkoda powoda w 2005 roku wynosi 13.420,24 zł (41.787,97 zł – 28.367,33 zł), a w 2006 roku 2.195,28 zł (42.971,95 zł - 40.776,67 zł). Różnica stanowiąca szkodę powoda wynosi łącznie 68.849,66 zł. W kolejnych latach przychody powoda z tytułu pracy w towarzystwie ubezpieczeniowym były wyższe niżby osiągnął pracując w służbie celnej. Zauważyć należy, że w okresie od 2006 do 2011 roku powód uzyskał przychód w kwocie 40.675,96 zł , a ponadto z tytułu przywrócenia do pracy otrzymał świadczenia w kwocie od 31.120,27 zł do 33.639,99 zł. Łącznie zatem jego przychód wyniósł co najmniej 71.796,23 zł. W tym miejscu zauważyć należy, że pisma złożone przez Izbę Celną dotyczące wypłaconych świadczeń są z różnych dat i wskazują różne kwoty w zakresie wstrzymanej części uposażenia (różnią się o kwotę 2.573,72 zł). Okoliczność ta nie została wyjaśniona przez strony i nie kwestionowały tych dokumentów. W związku z tym przy wyliczeniu szkody powoda Sąd uwzględnił obie kwoty. Różnica ta jednak nie miała wpływu na dokonanie obliczeń bowiem skoro szkoda powoda w osiągniętych przychodach wyniosła 68.849,66 zł, a powód uzyskał przychody w kwocie co najmniej 71.796,23 zł, to jego roszczenie o naprawienie z tego tytułu podlega oddaleniu.

Roszczenie o naprawienie szkody z tytułu poniesionych kosztów dojazdów ze S. do W. i komunikacji miejskiej w W. również podlegało oddaleniu. W ocenie Sądu powód nie wykazał aby koszty te pozostawały w związku przyczynowym z bezprawnym działaniem strony pozwanej. Powód nie przedstawił dowodów na konieczność podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w S.. Nie wykazał, że podjął próbę zarejestrowania się jako osoba bezrobotna poszukująca pracy w S.. Nie można wykluczyć więc, że istniała możliwość podjęcia pracy w miejscu zamieszkania, a pamiętać przy tym należy, że stronę pozwaną można obciążyć tylko za normalne następstwa działania. Zdaniem Sądu trudno wiązać działania strony pozwanej skutkujące zwolnieniem powoda z pracy z jej odpowiedzialnością za to, że powód podjął pracę w W. i ponosił dodatkowe koszty. Nadto należy również wskazać, że koszty dojazdów pracownika spoza miejsca pracy są uwzględniane w wyliczeniach podatkowych i kwalifikowane w określonej wysokości jako koszty uzyskania przychodu. Gdy koszty te przewyższają ustaloną wysokość, to pracownik zgłasza swoje rzeczywiste poniesione koszty przychodu z powodu poniesionych kosztów dojazdów.

Sprzedaż części nieruchomości przez powoda nie może zostać uznana za konieczną w w 2003 roku i w związku z tym za szkodę powoda. Powód nie udowodnił, że w tym czasie jego sytuacja majątkowa była na tyle zła, że - jako to określił powód – „miał nóż na gardle” . Z materiału dowodowego wynika jedynie, że po zwolnieniu powoda z pracy jego rodzina utrzymywała się z wynagrodzenia za pracę jego żony, a nadto, że małżonkowie mieli zadłużenie kredytowe. Nie zostało wykazane w szczególności, w jakiej wysokości miesięcznej były zobowiązania, ani też jakie były podstawowe potrzeby rodziny. Wobec braku inicjatywy dowodowej ze strony powoda zgodnie z art. 6 k.c. nie można więc przyjąć, że zobowiązania i podstawowe potrzeby rodziny powoda przekraczały uzyskiwane dochody i powód zmuszony był sprzedać część nieruchomości na ich zaspokojenie. Nadto zauważyć należy, że powód został zwolniony z pracy z dniem 31 sierpnia 2003 roku, a już po dwóch miesiącach tj. 24 listopada 2003 roku zawarł warunkową umowę sprzedaży. Trudno więc stwierdzić, że znajdował się w trwałej złej sytuacji majątkowej, która wymusiła na nim podjęcie decyzji o

sprzedaży. Powód nie wykazał też, że podjęte przez niego próby znalezienia pracy okazały się nieskuteczne i związku z tym mógł mieć negatywne przypuszczenia co do swojej sytuacji finansowej w przyszłości. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że powód dobrowolnie zdecydował się pozostać osobą bezrobotną i również dobrowolnie podjął decyzję o sprzedaży części nieruchomości. Okoliczność, że w okresie późniejszym wartość nieruchomości wzrosła musi być wkalkulowana w ryzyko podjętej decyzji powoda.

O kosztach postępowania, Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając. Powód ostatecznie przegrał sprawę w 92%. Na koszty procesu złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika Prokuraturii Generalnej zastępującej pozwaną Skarb Państwa 7.200, wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 7.217 zł oraz opłata sądowa od pozwu w kwocie 10.000 zł. Łącznie zatem koszty wyniosły 24.417 zł, a zatem Sąd zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej kwotę 5.246,64 zł.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.